

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BEVOBODA JÓSEF könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.	Megjelenik a lap minden szombatán. Kéziratok nem adatnak vissza.	FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL ügyvéd.	Nyitólári oszlopok soronként 40 fill.-ért közöltnék. Egyes lap ára 20 fillér.	Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külöldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Ismeretlen országok hirdetései díja előre fizetendő. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak.
--	---	--	---	---

Arcul csapás.

Dr. Botár Béla.

Magyar nemzeti államiségünk alapjának a letételénél az önállóság volt a fő jellemvonás. Az alapot körülbástyáztuk, védők a csorbákat, vérrel is kijavítottuk egy évesred zivatarja között. Nyugodt lélekkel mondhatjuk multunk tradícióink tiszteltet érdemelhetnének a világ minden népétől.

Három ébge játszó bérc fölé tűztünk egy önállóságot jelző magyar állam eszmét hirdető koronát, melynek fénye négy folyó habjain játszik tündér játékokat s a multak eseméi dus napjában még négy tenger fölött is érezhető volt ragyogása. Magyar karral boros napokban szomszédokat koronához segítettünk. A félhold hatalmát megtörtük vérrel öntözött bástyáinkkal. Miénk volt az őrszerep. Megálltuk szikla szilárdan és mégis minket arcul vernek.

Arcul ver egy nemzetet kelet szemétdombjain gyűlölettől telített proletár, ki vérszomjason áldoz a Horák, Klossák és Jankuk dicstelen emlékezetének. Egy hirhéd Gradisteanu, ki egyik pohárkőszöntője szerint a román korona gyönyөгnök szerető tekinteni Erdélyt. Lovagiaságunk, jogot tisztelő voltunk, halált megvető védő harcainknak mindig ez a jutalma. Miért van ez? Korhadosz polcocon, porral telített papirokon ott ékeskedik a dicsőséges paritás, s a külképviselet a legnagyobb cinizmus közepette tép le még a holt dologból is egy-egy darabot. Magasra nőtt alakok is képviselték azt a lefeshetetlen paritást. Osztrák száj iz szerint fitogtatták

a hatalmat, melynek jelligéje az egykori nagy szultánra emlékeztet: Magyarország provincia, melynek nyergében ül Ausztria és prófétája: az osztrák észszel nagy fokban telített külügyminister. Meg is képviseltek minket magyarokat teljes lelkükből és minden erejükkel. A nyoma itt-ott akkor érzik meg mikor egy-egy demoralizált országocskában arcul vernek — ez még a külképviselet tőren haladás — hát hol meg sem ismernek, hanem szinmagyar létünkre ránk fogják, hogy telivér osztrákok vagyunk. A napokban egy szegény csodaszámba veendő konzul teljesítette a törvényben lefektetett kötelességet teljes energiával és az oláh kultur liga elnöke — állásából kifolyólag — nagy műveltségű férfi — tettegesen inzultálta. Ez az eset érett magyar külképviseletünk legnyomósabb argumentuma a paritás elvénél fogva. A külügyminiszter ki hatalmas rekordok tudja igazolni politikáját, rá üt a nagy dobra s meg fogja — ez a nagy csoda — a verebet. A román kormány azt csiripolja: Gradisteanuban egy különös gondolat támadt és ezért a különlegességért ő felelős. Szép elintézés. A tett rá vall a kulturára, melynek az utca hős képviselője, a bíráló pedig a keleti értelmezésekre. Hiába, a liliputi államok önállóságban hirdetik létüket, s nekünk csak port hintenek szemünk közé. Azoknak van képviseletük, nekünk meg van lefokozás nemzeti létünkről a dicső külügyminiszterek részéről. No meg a bécsi politika sem marad hátra. A nagy Ausztria eszméje elolthatatlanul él a lelkekben s minden magyar ellenes

áramlat a nemzetiségek részéről vállveregetésekkel jutalmaztatik. Lelkünk erős reménye: nemzeti tehetős kormányunk. Mi meg ne kicsinyeljük azokat kikben a sovinizmus hathatosan él, hanem legyünk mindnyájan annak termékeny talajává, mert az a nemzeti önállóság megteremtésének hathatos eszköze. Bizva bizzunk, lesz még kikelet, újra kivirít a tulipán. Garancia erre nézve jelen állami életünk vezéreinek kiolthatatlan nemzeti érzése.

Reflexió.

A Székelység legújabb száma „Szeptember elején” címen vezércikkben aggódik a csiksomlyói főgimn. tanári kara tekintélyének csorbulása felett azon bukások miatt, melyek a mult tanév végén, júniusban rendezés és a jelen tanév kezdetén a javítóvizsgálatokon felmerültek. S bár kifejezi névtelen cikkirő, hogy nem teszi magáévá és nem ad semmit azon rebesgetésre: „hogy az elégedetlenek (t. i. a szülők) tnyomó része az intelligens osztályhoz tartozik s a buktatásra befolyással vannak a tanulók magtartása mellett politikai okok a szülők befolyásának csökkenése, a tanár urak eddigi kivánivalójának elmarradása”, mégis alakoskodó szemfogatással úgy tárgyalja és kutatja a bukások okait, hogy gyanút keltsen a tanárok pártatlanságába vetett hit ellen.

Célját aligha elérné még akkor is, ha jelen soraimmal tájékoztat: nem nyujtanék a t. közönségnek a vizsgálati eljárásokról és azok eredményeiről, mert, úgy vélem, mindenki tudja, hogy honnat fu ez a gyanút kelteni és diszkreditálni akaró szél, amely politikai okokról sutog.

A cikkirő reminiscenciái, úgy látszik, visszanyulnak azokba az időkbe, mikor ugyan csak politikai okokból (mert ez volt a rugója az akkori era minden cselekedetének) szervezett támadást intéztek az ellenkező politikai

fellegásu és jogaikkal élő tanárok ellen, épen akkor, midőn győzelmet — igaz, hogy Pyrrhusi győzelmet arattak.

Ennek a fulánkös és tudákos cikknek, melynek írőja, mint dilettáns didaktikai értekezéssel kíván szolgálni pedagógiai szaktanulmányt végzett tanároknak s melynek írőja ez előtt legalább is 30—40 évvel közsőrült olyan kancsal szemüveggel véli látni a mai tanítási eljárást, melyben ő mint tanuló „recitált leckét kapott és mondta fel”, — minden részletére feleslegesnek találok kiterjeszkedni.

Csupán azt hangsúlyozom, hogy a mai tanítási rendszer mellett a legtöbb tantárgynál a tanulás a tanórán a tanár vezetésénél történik. Vagy buta, vagy nagyfokulag léha az a tanuló, akivel az elérendő eredmény felállítás mértékének legalább minimumát produkálni nem lehet. Sajnos, az utóbbi kategóriába épen az intelligens osztály gyermekei közül, kik intézetünkbe járnak, többen tartoznak. Ezen tény okainak vizsgálata mesze vezetne, e cikk keretben nem tárgyalható. Most csak ide jegyzem, mint sok évi alapos megfigyelésem eredményét, azzal a megjegyzéssel, hogy léhasággal nemcsak maguk maradnak továbbra is üres fejűek, hanem nagyfokulag akadályozzák tanulói társaikat a haladásban, kikkel a tanár — a léhák nemléteben — a tanterv követelményeinek megfelelő régióba tudna emelkedni. A léhák tehát a tanítás szárnyaló léghajójának ballasztjai, melyeket, ha magasabbra akarunk emelkedni, ki kell dobni.

Ez a kidobás a javítóvizsgáin történik melyen ha a tanuló azt mutatja, hogy a kezdődő tanévben is akadályozni fogja a kívánt emelkedést, miként akadályozta a multban, akkor visszautasítjuk a mult évi léghajóba.

E vizsgálat, akár mint a bíróságnál, hármastanásban nyilvánosan történik. A vizsgán egy szaktanár kérdez, az igazgató által felhívott másik szaktanár hivatalból jelen van, mint szavazó és az igazgató elnököl. A szaktanárok véleményének eltérése esetén az igazgató dönt. A vizsga nyilvános és a vizsgázók jelenlevő szülőit többször felhívom az

A „CSIKI LAPOK” TÁRCÁJA.

Hazudik.

Írta: Lápösy Hegedüs Jánosé.

A szanatorium terraszán üldögéltek a betegek és más szórakozás híján egyik-másik az életéből beszélt el egy kis epizódot. A könynyebb dolgokat — kivétel nélkül mind asszonyok és leányok voltak — diszkretn megmosolyogták, a vigabakon, különösen a gyermekcsinyeken, jóízűen habózták.

A társasághoz tartozott egy fiatal, tizenhatéves gyönyörű szép leány. Igen kedves és finom modoru s így a betegek kedvence volt. Nyulánk, karcsu liljomalakja és kedves kis babaarcocskája miatt általában csak „Babá”-nak hívták.

— Hát a baba mit mesél? Mondjon valamit a baba is?

Kérték innen is, onnan is. A baba szőnyegen mosolygott.

— Oh kérem szépen, mondotta, hiszen én még igen fiatal vagyok, nekem még nincsenek élettapasztalataim.

Egy kedves, érdekes barnaarcu írónő, a társaság fő bússkesége és lelke, uszolta a babát, hogy de csak próbáljon keresgélalni az emlékei között, hátha mégis akad ott olyan, a mit érdemes elbeszélni és meghallgatni.

— No kis virágzálam, nógatta, hogy is volt csak, hol is hagytuk el? No mondja már, no . . .

Baba szeme ragyogott, mint a Szent-János bogárkő nyári estén s az arcán, szép fehér arcát még érdekesebbé teendő, megjelent két kis piro; rózsás foltocska. Azután lehulltak ismét a rózsácskák s akkor meg úgy nézett ki, mint egy törékeny, álmotag fehér liljom.

— Hát igen, — kezdte — van egy érdemesebb emlékem a gyermekkorból. Nem valami érdekfeszítő, sőt lesznek, a kik ki fognak kacagni, mint a hogy az előtt tették velem. Igen, gyermekkoromban meg volt az a rossz szokásom, hogy igen szerettem — hazudni! Lehet, hogy ez velem született betegség volt, lehet, hogy rossz szokás, de egyképen okozott sok boldogságot és kellemetlenséget is. Mindig valami tündérnek képzeltem magam és szinte láttam, a mint élelem járulnak a szenvedő emberek, s tölem várják, hogy fájdalomra balzsamot, seboikre gyógyirt, a boldogtalannak boldogságot s üdvösséget adjak.

S én osztottam mindazt, a mi tündéri hatalmamban állott. Meggyógyítottam a beteget, vigasztaltam a szenvedőt a biztattam mind egy jobb, örömmel teli jövőről.

Mind ezt szent valóságnak hittem. Olyannyira, hogy midőn kisebb testvéreimnek meséltem tündéri voltomról, csudateteimről s meghallotta ezt egyik idősebb fitestvérem, ki az első realba járt, s közbekialtotta, hogy:

— Ne higyjetek a Jucinak, hazudik! Tündérek nincsenek. . . én elpirultam, hogy a szavaimban így kételkednek s naphosszat sirdogáltam, hogy így megszegyenitettek és főként, hogy nem hisznek nekem. S kimond-

hatlanul fájt ilyenkor, hogy az én gyönyörűséges szép tüdvervilágomat semmivé tették.

Ma már én is tudom, hogy nincsenek és mégis gyakran látok álmaimban ma is tündéreket. Csak a mult éjjel is, mikor oly lázas voltam, a mint mondták, egy hozzám jött s egész éjszaka az ágyam mellett ülve mesélt nekem és vigasztalt!

Baba mindezt oly bizonyos hangon és komolyan mondta, hogy a hallgatók, kik azt hitték, hogy ez csak egy kis ártatlan tréfa, elkezdtek hangosan nevetni. A baba sértődötten hallgatta a kacagást s azután durcisan mondta oda elmenőfelben az írónőnek:

— No lássa kérem, ugy-e megmondtam, hogy én nem tudok mást csak hazudni?! És sűrűre álló szájacskával sietett el a társaságból.

A kis doktorné vette pártfogásába a babát. Boldog gyermek, a ki még ma is a tündérek világában él! Igazán nincs mit kacagnunk rajta, ő még lát tündéreket, álmodik velük, mi meg kikacagjuk, mert az életnek nincsenek tündérei, csak — ördögei!

Az írónő, hogy a baba távozásával beállott csendet megtörtje, kérdéssel fordult a beszélőhöz.

— Szavaiból kiveszem, hogy nagyságos asszony talán érdekesebb témával szolgálhatna? Irónő vagyok, s mint ilyen, érdekelnek a mesék ép úgy, mint az élet.

A kis doktorné bólintott a fejével. Mindennapi történet az, mondotta, a mit eszembe jutott az a baba meséje. Földolgozták az ilyen ugynevezett mindennapi történetet, már re-

génynek, tárcának. De azért mégis, ahányszor ismétlődik, mindegyikben van valami, a mi érdekel, vonz, megkülönböztet. Egyek és mégis eltérők.

Ábrándos lelkű fiatal leányka voltam, talán minden tizenégy-tizennyolc esztendő leányka az, de én különösen. Mindenben a poézist, a költőt szerettem. Sokszor próbálkoztam csendes álmatlan éjjeleken, hogy leirjam mindazt a sok-sok érzést, a melytől néha úgy fáj, sir, sajoj a lelkem, néha meg kacag s örömben az egész világot a keblére ölelné. De nem tudtam, nem áldott meg írói tehetőséggel a természet. Én is, mint talán mindnyájan itt, fantáziámban megalkottam magamnak az ideált, azt a férfi alakot, a kinek oda tudnám adni a szívemet, a lelkemet, testemet, És olykor, lázas vágynövesztő nyugtalan éjjeleken vártam őt, az én szép lovagomat, hogy elvigyen, kiragadjon ebből a világból, s valahol messze, egy magános szigeten egy megközelíthetlen hegyormon épült lovagvárbán a szerelem gyönyörében fűrdve elfeledjük az — életet.

De tizenhat éves koromban férjhez adtak. Amolyan közönséges mint a többi, érdek-házasság volt.

Férjem ötven év körülü duzagdag nábob utazni vitt, hogy mint mondta az areom sápadtságát, melyet a nevelő intézetnek tulajdonítottak, fölcseréljem rózsákkal. Én tudtam mitől vagyok sápadt. De hát teljesítettem szülőim akaratát, mert ők mondták, hogy a mai világban kedves leányom, nem igen gyakran akad egy milliós párti, kivált az olyan leányok-

idén is, hogy ha akarnak, a vizsgára bejöhettek. Nem jöttek, de helyettük a nyilvános jellegű tanári kar több tagjának állandó jelenléte adta meg. Talán egyetlen javító vizsga sem folyt le, hogy a bizottság tagjain kívül néhány tanár, sokszor még 7-8 is jelen ne lett volna. Ez olyan foku ellenőrzés, hogy ki van zárva még a lehetősége is annak, hogy ott befolyás érvényesüljön, mint csupán a tudás mértéke, még pedig a lehető legenyhébb alkalmassággal. Erre hivatalos köteleességéből kifolyólag is úgy vigyáztam, mint akár a becsületemre.

Ezekután hadd beszéljenek a számok! A tanév végén bukottaknak csaknem fele — 114-ből 56 — javítóvizsgára utasítottatott, ami azt mutatja, hogy alkalmat akartunk adni mind azoknak, akikről remélhető, hogy a hiányokat a nagy szünidőn legalább némileg pótolni igyekeznek és pótolni tudják, hogy a haladók közé lépjenek. Minthogy a két tárgyból bukottak közül is 13-an engedélyt nyertek a javítóvizsgálatra való álláshoz, összesen 93-an tettek javító vizsgát s ezekből osztályismétlésre utasítottatott 14. Az év végén bukottak javító vizsgálatáról lévén szó: ezt a számot magasnak mondani nem lehet. Hiszen míg a tanév végén az összes vizsgát állottak közül 15.5% utasítottatott osztályismétlésre, addig a javítóvizsgára állott, csupán gyenge kontingensből csak 22.2%-ot érte ez a sors,

Igaz, hogy az év végi bukottak száma magas, de — fájdalom — így van ez másutt is. Sőt másutt nagyobb mértékben. Sokan vannak nálunk is, mint egyebütt, — hiszen ez országos panasz tárgya, — akik nem középiskolába valók, akik éppen nem „céltudatosan, saját érdekükből, a jövő szem előtt tartásával tanulnak, hanem sehogyszem tanulnak, csak uszni akarnak. A tanuló ifjúság egy részét is olyanféle mélyre lepte meg, mint székely atyáinknál közül sokakat. Nem azon jár az esze a legtöbbnek, hogy miképp lehetne minél kevesebb munkával megélhetéshez jutni? Épp így az ifjúságnál: miképp lehetne szorgalom, munka és fáradság nélkül valahogy elégséges rendű bizonyítványhoz jutni és a gimnázium osztályain végigcsuszni?

Bár hosszabbra nyult cikkem, mint ahogy eskartam, mégsem mellőzhetem hallgatással azt a cikkirő által rebesgetni hallott állítólagos állítást, hogy a bukások okai között „a szülők befolyásának csökkenése és a tanár urak eddigi kívánni valójának elmaradása” is szerepel.

A szülőknek befolyása iskolánk belelérté eddig sem volt és kívánatos, hogy ezután se legyen. Csupán annyi legyen, mint a mennyi mindenkinek megvan, hogy t. i. nyilvános intézet a nyilvánosság bírálata alatt áll. Ez egészen rendjén van. Minden bírálatot jogosultnak ismerünk el, amelynek intenciói nemesek. Csak az olyant nem tartom jogosultnak, amely epés, fulánkös és alakoskodó

nak, a kiknek még otthon más három testvére is van. Én tehát betemettem azt a kis rejtek ajtót, a melyen át az én külön szép világomba juthatni és eltökéltem, hogy oda férjem soha be nem jut. Elmentünk Olaszországba, Svájcba, Párisba, de bizony az én arcomon nem nyitlak a rózsák. Hát szépen visszajöttünk.

A fővárosban telepedtünk le s éltük a világunkat. Én ugyan eléggé visszahúzódtam, de azért nem rideg egyhangúságba. S így történt, hogy egy elitehálon beleszerettem egy csinos szép huszárhadnagyba s az is viszonzta érzelmeimet.

Tizenhétéves asszony voltam, s már megcsaltam az uratam. Szinte hihetetlen ugy-e? Titkon lopva áldoztunk szerelmünknek mindaddig, míg egy napon nem lehetett tovább titkolnom férjem előtt a valót s én tárdenállva vallottam be, hogy gyermekem leaz s ez a gyermek nem az övé!

Másnap megverekedtek s az uram szíven löve ott maradt a párbajszínhelyén. Csábítóm megesküldött, hogy soha sem hagy el s hogy a gyászév léletével feleséges leszek. Hazudott. A párbaj következtében vidéki állomás helyére ment s eleinte megszakítás nélkül jöttek s mentek a levelek, de később mind ritkábban írt, míg végre teljesen elmaradtak.

S a kis doktorné finom zsebkendőjével eltakarta az arcát, szégyelte a könnyeit, bár nem mondta, hogy melyikért hullnak. Akit ő csalt meg, vagy a ki őt hagyta el gyáván, férfitalant?

Nincs több mondani valóm csak az, hogy milyen boldog lehetett a kis Noémi, mikor a

szemforgatással megy végbe. Isten őrizzen minden intézetet olyan befolyástól, mint a minót cikkirő sejtetni enged és óhajt. Ez a dilettánsok klikkéző befolyása lenne, ami a legnagyobb csapás egy intézetre, aminek ki lehet téve. Ilyen klikkbefolyás alatt álló intézetnek, ha újra születném, sem szeretnék igazgatója lenni.

Ami a tanárok kívánnivalóját illeti, nem tudom, mit ért ezalatt cikkirő, de úgy vé em, hogy alapos tévedésben van, ha azt hiszi, hogy a csiksomlyói főgimn. tanárai mástól, mint az erdélyi r. k. státustól és az államtól vártak volna, vagy várnának saját dotációjukat illetőleg. Egyet igaz, hogy vártak. Várták és remélték, hogy a millenárius ünnepek alkalmával tett vármegyei ajánlat az iskolánk áthelyezésére vonatkozólag megvalósuljon, hogy iskolánk is el legyen valahára látva a tanítás és munkálkodás sikerét elősegítő mindazon kellékekkel, melyekkel a más hasonló rangú és rendeltetési iskolák el vannak már látva. Ez, gondolom, nem olyan érdek és kívánnivaló, ami miatt pirulnia kellene és amit szemére lehetne lobbantani a testületnek. Ha ez is magánérdek, hát akkor mit lehet nemes közérdeknek mondani? Sajnos, hogy ugyancsak politikai okokból, melynek ele iskolánk főhatósága ellen irányult innen a vármegyéből, 50,000 K miatt ismét és ismét elodázódott, ugyanígy, hogy a millenium óta meg egyik szomszédos vármegyében a négy osztályu gimnázium főgimnáziummá emelkedett és az idén új palotájába helyezkedik el, addig a csiki főgimnázium ugye most is csaknem ott áll, ahol ezalatt tíz évvel állott. Pedig mi az az 50,000 K ekkora jelentőségű ügyhöz, melyet annak idején előbb a kath. státus igazgatótanácsa ismételve és azután a közoktatásiügyi kormány megszavazni kért. Az új intézet már rég fennállna, ha akkor némelyek szándékosan nem bogózták volna a dolgot és a törvényhatósági bizottság saját lábán, saját jobb belátása után indult volna, mint indulni kezdett most.

Visszatérve szomorú tárgyunkhoz, a bukott tanulókhöz, nyugtassa meg magát legalább némelyik azzal, hogy bukott deákok és elfogult szülők mindig voltak és mindig lesznek. Éa ha a tanárok arra törekednének, hogy őket a hir szárnyaira ne vegye, miként a női becsületet, lehetetlen akarnának, mert aki anynyira féltékeny a tanárok becsületére, mint a cikkirő, ime még az is gyanuval illeti. Ugy látszik el sem tudja képzelni, hogy létezessék erkölcsi testület, melynek tagjai erkölcsi magaslalon, minden mellékeltintettől elvontan puritán lélekkel végzik hivatásukat. Hátha még a cikkirő mellé vesszük e bukott deákokat és azoknak elfogult szülőt: hogy ne lenne lehetetlen törekvés a tanárra nézve a hir szárnyaira jutástól való óvakodás.

Senki-szigetén szerelmes szívvvel, telve boldogsággal, mert tudta, hogy eljön, várta Timár Mihályt! Ilyen voltam én is. De az már rég, nagyon rég volt. Most milliómos nó vagyok, mert boldogult férjem mindazok után sem vonta meg tőlem szerelmét s vagyonát reám hagyta, de nincs semmi örömöm, semmi boldogságom. Odaadnám a vagyonomat Noémi fél boldogságáért!

Mindnyájan felgondolkozva ültek azótlanul a helyeiken, csak a kis doktorné felől, sőtét volt már, lehetett valami neszt hallani, sirt. Az irónó is lassan csendben, hogy ne zavarja a csendet, fölkel s beosont a baba hálószobájába.

A baba édesen aludt fehér ágycsakájában s álmodott. Megint tündérek voltak nála s a mint nézte, a baba hirtelen felült az ágyában s caukott szemekkel mutatott a terrasz felé s úgy beszélt valakihez.

— Igen, igen! . . . Azt mondták, hogy hazudok! . . . Persze a Baba nem tud mást, csak hazudni! . . .

Az irónó összerezzen. Ez a vád, mintha neki is szolt volna? Lehajolt és megcsókolta a Baba fehér homlokát s a skatulya cukorkát a mit a babának engedtesül hozott, letéve az asztalra, nesztelenül kiosont ismét.

Másnap a baba boldogan mutogatta a cukros-dobozt, hogy nézzék csak a hölgyek, a baba nem hazudott! Az éjjel is ott jártak nála a tündérek. Itt a bizonyosság is ni!

S a hölgyek mosolyogva s szeretettel csókolgatták a baba piros kis szájacskáját.

Igy volt a multban, így lesz ezután is és mi mint eddig nyugodt lelkiismerettel megyünk tovább ezután is a kötelesség és igazság útján. Csiksomlyó, 1906. szept. 9.

Pál Gábor
főgimn. igazgató.

Helyreigazítás.

Iceses lapja szept. 5-iki számában a törvényhatósági közgyűlés lefolyásáról szóló ismertetésbe, úgy találok, hogy egy kis tévedés csuszott be, melynek az alábbiakban helyreigazítására a tisztelt Szerkesztő úrtól egy kis helyet kérek.

Az van mondva benne, hogy Pál Gábor gimnáziumi igazgató abbéli indítványa, hogy a tisztviselők megyei segélye vétessek el köz-mivelődési célokra, nem talált talajra, a közgyűlés határozatilag kimondotta, hogy mindaddig, míg a fizetések teljesen rendezve lesznek, a tisztviselők továbbra is ennek élvezetében maradnak.

A közlés utolsó része megfelel a valóságnak, de az első felére megjegyzem, hogy ez a tárgy a megye magánjává 1905. évi számadásaának megvizsgálásáról előterjesztett jelentéssel került szönyegre, melyet, mint a számvizsgáló bizottság egyik tagja, én fogalmaztam és a bizottság többi tagja is magáévá tett. A bizottság véleménye ugyanis az, hogy megvan már, beteljesült az a feltétel, melyhez a törvényhatóság 1893-ban a segély megszavazását kötötte volt, t. i. a fizetésrendezés. Éa ha valakinek, úgy nekünk, mint számvizsgáló bizottságnak kötelességünk kérdést intézni a törvényhatósághoz és határozatát provokálni arra nézve hogy továbbra is fenntartja-e, vagy beszünteti?

Itt tehát nem indítvány forgott fenn, hanem jelentés, melyet ha meg nem tettünk volna, idébb-tovább annak a vádnak tettük volna ki magunkat, hogy szándékosan elhallgattunk a vármegyei alkalmazottakra való tekintetből olyasmit, a miről nekünk, mint számvizsgáló bizottságnak tudnunk és jelentést tennünk kellett volna.

Kötelességünket teljesítettük. A törvényhatóságunk jogában állott megszüntetni vagy fenntartani a segélyt. Mi is azt javasoltuk, hogy egyszerre ne szüntetessék meg, hanem csak fokozatosan oly módon, hogy egyetlen alkalmazott se szenvedjen fizetésében visszaesést. Az állandó választmány a jelen év végén megszüntetését mondotta ki, míg a törvényhatóság Szacsavay Imre biz. tag indítványa az ideiglenes fenntartást határozta el, mindaddig, míg a fizetési első fokozatok is betöltetnek.

En az állandó választmányban elleneztem az év végén leendő beszüntetést és a közgyűlésen magam is hozzájárultam a Szacsavay biz. tag indítványához, sőt kértém a közgyűlést, hogy az állandó választmány javaslatainak megváltoztatásával azt fogadja el.

Ezt a nyilvánvaló tényt nem lehet úgy eleádni, hogy Pál Gábor indítványa nem talált talajra, mert éppen talajra talált a jelentés annyiban, hogy a megszüntetés határidőhöz kötötten kimondott, a miként én is akartam, és az ily módon felszabaduló 300 ezer korona kulturális rendeltetésének vissza fog adni, miként én is óhajtottam és még igen sokan óhajtták.

Csiksomlyón, 1906. szeptember 8-án.

Tisztelettel
Pál Gábor.

Tisztviselők értekezlete lakbér-emelés ügyben.

A csikvármegyei állami törvényhatósági tisztviselők lakbér-emelésük ügyében a napokban Csikszereádn Gyalokay Sándor királyi törvényhatósági elnök elnökölte alatt értekezletet tartottak, amelyen jelen voltak Fejér Sándor alispánhelyettes, Pap Domokos kir. főmérnök, Zareczky Pál m. kir. erdőtanácsos, Szabó Géza kir. tanfelügyelő, Kovács Antal árvaszéki elnök, Birtha József árvaszéki ülnök, Kurcz Antal kir. törvényhatósági bíró, Fekete Izidor kir. törvényhatósági bíró, Hajos Károly kir. főmérnök, Schier Ferencz kir. mérnök, Bocskor Béla vármegyei tiszti főügyész, Végh Elemér dr. kir. járásbírói albiró, Aczél Ödön államvasuti segédmérnök, Frank Bódog m. kir. állami földmívelés-iskolai igazgató, Köllő István pénzügyi számvizsgáló, Merza János állomásfőnök, Veress Sándor dr. vármegyei tiszti fő-

orvos, Szacsavay Imre kir. járásbíró, Jeney László kir. ügyész, Bodor Ödön kir. törvényhatósági bíró, Puri Alajos adóhivatali pénztárnok, Máté Ambrus m. kir. főerdész, Maraskhy Róbert kir. járásbírói albiró, Harmath Leó dr. járásorvos, Márton László dr. szolgabíró, Gábor János szolgabíró, Krísa Isidor kir. telekkönyves, Lacz Sándor törvényhatósági irodatiszt, Fritz Henrik vármegyei iktató, Tóth Vilmos és Bálint Alajos kir. adótisztok, Veress Árpád kir. törvényhatósági jegyző, Márton Péter kir. törvényhatósági írnok, Rancz László számgyakornok.

Gyalokay Sándor kir. törvényhatósági elnök, aki jelen értekezletet összehívta, röviden vázolja azokat a nehéz megélhetési viszonyokat, amelyek a csikszereádn állami tisztviselőkre az itt uralkodó általános drágaság miatt nyommasztó sulylyal nehezdednek, különösen kiemeli azt a lakásmeziériát amely itt van, s a mely kevés tisztviselőnek engedi meg, hogy oly lakást vehessen ki magának, amely állásának és társadalmi helyzetének megfelelő, ezért kéri a megjelent tisztviselőket, hogy értekezlettel alakulva annak szabályszerűsége céljából válasszanak egy elnököt és jegyzőt és ezen értekezlet tárgyat a lakbérfelemelés módózatának megbeszélése képezze.

A jelen voltak Gyalokay Sándor törvényhatósági elnök előterjesztéseit egyhangulag elfogadják és az értekezlet elnökévé egyhangulag Gyalokay Sándor kir. törvényhatósági elnököt és jegyzővé Veress Árpád kir. törvényhatósági jegyzőt választják.

Beható eszmecsere után az értekezlet a következő határozatot hozta:

A csikszereádn állami és törvényhatósági tisztviselők tekintettel a Csikszereádnban uralkodó drága lakás viszonyokra, a melyek oly nyomasztóan sújtják az állami és törvényhatósági tisztviselőket, hogy a tisztviselők legnagyobb része nem képes állásának és társadalmi helyzetének megfelelő lakást venni, s kénytelen szűk, igen gyakran egészségtelen lakásokba húzódni, amelyekben a háziurak önkényének, lakbérfelemelésének ki van téve, egyik igen tekintélyes része pedig a szomszédos Taplocza, Zaögöd és Várdotfalva községekben kénytelen magát meghuzni, mert lakbéréért Csikszereádnban lakást nem tud venni, s azzal utóvégre is nem köteles hogy mindennap sokszor zord időkben is 4-5 kilométer utat tegyen meg s tekintettel arra is, hogy ezen lakás viszonyok javulása egyáltalában nem várható, sőt mivel a pénzügyigazgatóg felállítására csak hónapok kérdése a csiksomlyói róm. kath. főgimnáziumnak Csikszereádnba való helyezése 1-2 év alatt dűlőre jut s így a lakásokban a kereset legalább is 40-50-el növekedik, a lakbérének oly drágulása várható, hogy az a tisztviselő, aki eddig is jelentékenyen ráfizetett lakbérére, fizetésének egy tekintélyes részét kell lakbérének pótlására fordítania, s ezzel kockáztatnia kell magának és családjának megélhetését s mivel erre az állam egyik tisztviselőjét és alkalmazottját sem kényserizheti, kimondják hogy a lakbérfelemelés, illetve a csikszereádn összes állami és törvényhatósági tisztviselőknél és szolgáknál egy magasabb lakbér-osztályba való sorozása végett mozgalmat indítanak s ezt eképpen viszik keresztül, hogy minden egyes tisztviselőnek és szolgának hivatalokonként nevé, állását, lakbérét, s ténylegfizetett lakbért s családi állapotuknak tartalmazó kimutatásokat a zárosi hatóság által helyesítették s ezeket egy, az összes drágasági viszonyokra kiterjedő memorandum kíséretében az illetékes helyre felküldni s e mozgalom érvényre juttatása és illetékes helyen való hathatós pártolása végett jelen jegyzőkönyv kivetésai kapcsán Csikvármegye főispánját és mind a négy kerületének képviselőjét fölkéri.

A kismartoni közös hadseregbeli alreáliskola megnyitása.

Szép ünnepélylyel nyílt meg az említett cs. és kir. alreáliskola ide tanéve.

Örvendetes és följegyeare méltó ünnep híret közlik velünk. A kismartoni cs. és kir. katonai alreáliskolában az iskola megnyitásakor a parancsnok, melencei Zeiván Sándor őrnagy gyönyörű magyar beszédet mondott, a mely alkalmas volt arra, hogy a növendékek hazafias érzését fokozza. Előbb ünnepélyes Veni Sancte és isteniatiztetlet volt melyet Vörösváry Ernő intézeti lelkész és tanár celebrált s azután összegyűlt a tanári kar, s

növendékek serege és a szállók csoportja a diásteren. A parancsnok előbb németül buzdította az ifjakat a komoly munkára, majd a következő magyar beszédét mondotta;

Kedves fiain! A fűségek ének elhangzott. Isten áldását lekönyörögtük rátok s a Mindenható segítségével hozzáfogunk egy egész eastendő komoly és felelősséggel teljes munkájához. Nem tehetem ezt a nélkül, hogy hozzatok néhány szívből jövő szót ne intéztem volna. Messze az indiai nagy tengerben napokig számos ember bocsátkozok le a hullámok mélyébe, hogy élete kockázatásával a drága gyöngyöt felzárja hozza. Életét fenyegeti a szörnyű fogu cápa; mellett összesajtolja a mély víz rettenetes nyomása; tüdejét megmérgezi a visszatartott rossz levegő, de ez mind nem retenti vissza, mert tudja, hogy igazgyöngyöt hoz fel az iszaphób, s hogy ez majd nem a nemesek homlokát díszíti. Klétsorvasztó, de nemes foglalkozás! De vajjon ezer mérföldnyire kell-e mennem, hogy a gyöngyhálszakot s a drága gyöngyöm láthassam? Ó nem! A buvárok mi, az előjárók vagyunk, az igazgyöngyök pedig ti vagytok, édes fiain, és azok a szunyadozó tehetőségek, a melyeket mi akarunk a haza javára s a ti boldogságotok megalapítására felszínre hozni s ragyogóvá tenni. Mi vagyunk a halászok, a kiket nem retent meg a leelkedő betegség, nem tart vissza az idegromboló szellemi feszültség, nem bágyaszt el a fárasztó iparkodás és kimerültség, mert drága gyöngyöket akarunk kihalászni az ismeretlenség tengeréből. Hazafelkát, a trón támaszait, az igazság oszlopait, minden szép és nemes védelmezőit, egyszóval jó katonákat, kiváló tisztákat, a jövő évtizedek hőseit. Igenis! A haza drága gyöngyei, a trón jövő reményei ti vagytok. Ezek s ezek közül ti lettetek ki választva arra, hogy s nemes katonatiszti pályán tündököljete. Ezek s ezek közül elsősorban ti lesztok hivatva arra, hogy véretek az ország javára kiöntsetek. Ti belóletek kell, hogy kikerüljön a jövő kor Hunyadi János, aki a győzelmeiben el nem bizakodott, a veszteség miatt kétségbe nem esett, s a kinél a szerencsétlenség csak újabb barkantyu volt a fokozott erőfeszítésre s kitartásra. Belóletek kell, hogy származzék a jövő Zrínyi Miklósa, aki csak holttestén keresztül engedti a haza földjét tiportatni a vad ellenség által. Közölteket kell, hogy kikerüljenek a jövő kor Dugonics Tisztai, akik meghalnak, de a dicsőséges zászlót, a melyhez főlesküdték, meggyaláztatni nem engedik.

De vajjon lehetséges-e ez? Igenis lehetséges! Azoknak nem adott Isten mást, mint ép testet, mely dacol a fáradsággal — ez megvan nektek is; azoknak sem volt egyebük, mint értelmes fejük, a mely föl fogja a helyeset s a jót, — ez nem hiányzik; nálatok sem; a s fódolog volt náluk az erős akarat és lángoló eszményi szeretete annak a hazának, a melyet egy Szent István koronája ragyog be, s annak a trónnak, a melyen ennek a nagy fejedelemlnek méltó utóda vezeti országunkat egy újabb ezredév dicsősége felé, — ez nálatok, bennetek is megless, ha vezetésünk alatt s utmutatásunk nyomán mindazt elmétekbe s szivetekbe vizitok, a mit elő fogunk nektek adni. Fejlesztetni fogjuk eszetekeket a tudományok alapos közlése által, képezni fogjuk szivetekeket a jó példa s szivrehajtó intelmek segítségével; s erőitaiti fogjuk; akaratokeket az által, hogy megmutatjuk nektek, hogy célunk a legazabb, a legnemesebb, — s oly szép, hogy érteite életünket, vértünket áldozni is édes öröm és kötelesség.

K Ü L Ö N F É L É K.

— Pál Gábor kir. tanácsos.

Jóleső örömmel vettük tudomásul, hogy a király Pál Gábornak a csiksomlyói róm. kath. főgimnázium igazgatójának a tanügy terén kifejtett buzgó és eredményteljes működése elismeréséül a kir. tanácsosi címet díjmentesen adományozta. Hogyha valaki érdemeket szerzett ezen kitüntetésre ó igen. Tetőtől talpig derék ember. Nem kereste soha a kitüntetést, sem fáradságos munkájának elismerését és ime, megtalálta. Harminc éves tanári működése egy nyitott könyv; hasábján a puritán jellemű

rendkereső minden tekintetben korrekt férfinak vonásait találjuk. Szívében a hamisítatlan, megalkuvást nem ismerő, magyar érzés dobog és ezt az érzést plántálta 3 évtizeden keresztül tanítványai hívébe is. Mint tanfőru szintén csak elismerést érdemel. Kitűnő nevelési érzéssel párosult szaktudásával az elsők között foglal helyet. Büszke lehet Pál Gábornak a csiksomlyói gimnázium, büszke lehet maga Csikvármegye is, hogy első tanintézetének élén ilyen derék ember áll! Gratulálunk! Adja Isten, hogy még sokáig élvezze e nemes kitüntetést

— **Személyi hír.** Kállay Ulul Csikvármegye főispánja f. hó 6-én, vasárnap családjával együtt állandó tartózkodási helyére városunkba érkezett.

— **Eljegyzés.** Csikpálcocai Lázár Miklós Csikvármegye másodaljegyzője a napokban jegyet váltott aranyitkai Svaiczor Boriskával Tasnádról. Gratulálunk.

— **As erdészeti bizottság ujeleke.** Csikvármegye volt alispánjának Becze Antalnak nyugdíjazása által a csikvármegyei közgazgatási erdészeti bizottságnak elnöki állása üresedésbe jutott. A közgazgatási bizottság f. szeptember hó 10-én tartotta elnökválasztó ülését, amelyen a helyettes alispán, Fejér Sándor vármegyei főjegyző indítványára óriási lelkesedéssel Kállay Ulul, a vármegye kedvelt főispánját választották meg egyhangulag a közgazg. erdészeti bizottság elnökévé. Ezen tiszttség rendkívül fontoságot foglal magában a vármegye érdekeire s mint ilyen feltétlen lelkiismeretességet és részrehajlatlanságot igényel. Vármegyeszerte tehát meglegedést és örömet fog kelteni a hír, hogy ez a tiszttség a Kállay Ulul erélyes és pártatlan kezébe került.

— **Halálozás.** Vettük az alábbi gyászírt: Alóírottak az összes rokonság nevében mélyen megsomorodott szívvvel tudatják, hogy a szerető jó testvér, anyós és rokon öz. Balló Mártonné szül. kisjezeseni Jeszenszky Klára életének 71-ik, házasságának 52-ik övegyégének 2-ik évében hosszas szenvedés után, folyó hó 10-én d. u. 2 óraker elhunyt. A megboldogult hült teteme folyó hó 12-én délelőtt 10 óraker a halottas házból az ev. ref. szertartás szerint fog a helybeli köztemetőben örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék békében! Csikszereda, 1906. szeptember 10-én. Kisjezeseni Jeszenszky István, ny. honvédelvez. redes és neje, Imre Vinczéné szül. kisjezeseni Jeszenszky Borbála, mint testverei. Öz. Balló Gáborné szül. Loyczel Mariska, min menyje. Öz. Hints Gergelyné szül. Nyiredi Ilona és gyermekei. dr. Nyiredi Géza neje és gyermekei, dr. Nyiredi Jenő neje és gyermekei, mint unokahuga, illetve unokaöccsei.

— **A csiksomlyói r. k. iskolák pénz alapja pönstára** ezuton értesiti a kölcsöntkereső közönséget, hogy a püspöki nagybizottmánynak felterjeztése alapján az erdélyi r. k. státus igazgatótanácsa az 1907. évi január hó 1-től kezdve a jelzőlogos kölcsönök kamatjának 6%-ról 5%-ra, a váltókölcsönök kamatjának pedig 500 koronán belül 8%-ról 7%-ra, 500 koronán felüli kölcsönöknél pedig 7%-ról 6%-ra való leszállítását engedélyezte.

— **A csiksomlyói r. k. főgimnáziumban** a beiratások f. hó 4-én végetértek. Beiratkozott összesen 361 tanuló, még pedig az I. o.-ba 69 a II. o.-ba 86, a III. o.-ba 61, a IV. o.-ba 45, az V. o.-ba 25, a VI. o.-ba 29, a VII. o.-ba 20 és a VIII. o.-ba 26 tanuló. Így a párhuzamos osztály beállítására csak a II. osztálynál vált szükségessé, pedig vagy az I. vagy a III. osztály párhuzamosítását is engedélyezte a főtanhatóság, de a kevés jelentkező miatt annak keresztülvitele lehetetlen volt. A tanulóik számának csökkenését — főleg az I. osztályban — valószínűleg részben a tandíjnak felemelése is okozta.

— **Főispáni átirat.** Ábból az alkalomból, hogy a főispán egy átiratot intézett a szolgabirosgokhoz, amelyben azokat a bevándorlási és az idegeneknek az országban való lakhatására vonatkozó törvények és rendeletek szigoru megtartására figyelmezteti, a különböző nemzetiségi frakciók és vallásfelekezetek részéről méltatlankodás és panasz hallatszik ezen intézkedés ellen, mert e figyelmeztetésben támadást látnak és törekvést arra, hogy bevándorlásuikat s bennlakhatasuikat megnehezitse. Illetékes helyről nyert értesüléseink

alapján a leghatározottabban állithatjuk, hogy a panasz és méltatlankodás teljesen alaptalan, mert a főispánnak ezen átirattal semmiféle nemzetiség vagy vallásfelekezet ellenes célja nem volt, a töle megszokott praecizitással és lelkiismeretes pontosságával csupán a huzavonáknak és az előfordulni szokott visszaéléseknek akarja elejét venni s ezért nem hogy gáncs, de elismerés illeti.

— **Kossuth a székely fűrdőkért.** A székely fűrdők föllendülése várható azon intézkedéstől, melyet a jövő év elsejétől kezdve Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter életbe óhajt léptetni. A több oldalról jövő panaszok meggyőzték ugyanis a minisztert, hogy a székelyföldi ásványvizek a hiányos vasuti összeköttetés és igen magas vasuti tarifa miatt nem versenyezhetnek a külföldi ásványvizekkel. Kossuth ezen a bajon már 1907-től kezdve ugy óhajt segíteni, hogy az igen mérsékelt, a mostani szállítási díjnak felénél is kisebb tarifát kíván megállapítani ásványvizeink szállítására. Ebben a tekintetben legközelebb szaktanácskozmány lesz a kereskedelmi miniszteriumban.

— **A székely vasut kiépítése.** Tavaly adták át a forgalomnak a Szászregendéai vonalat, a székely vasuti körhálózat első részét. A hálózatot Gyergyószentmiklós és Déda között fejezik be. Ez utóbbi 76 klm. hosszú vonal építését a napokban rendelte el Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter. Minthogy a f. évben csak 150,000 koronát vettek fel e célra a költségvetésbe, ennélfogva a vasutépítés kiírása csak jövő tavasszal lesz, annál is inkább, mert az ősszel még nyomjelzési revizió szükséges.

— **A sepsiszentgyörgyi m. kir. tanítóképző intézet** Pálmay Lenke igazgató. Kardhorád László, Fábian Szilárdka és Révész Györike tanárok vezetése alatt folyó hó 9-én a székelyföldön kirándulásra indul. A kirándulók Sepsiszentgyörgyöl indulva Marosveresmaron, Marosújváron, Székelykocsárdon, Marosvásárhelyen, Dédán, Topliczán, Borszéken, Ditrón át szeptember 14-én Gyergyószentmiklósa érkeznek. Innen Csikszentlombokoson, Csikszeredán, Tushádfűrdőn át mennek vissza Sepsiszentgyörgyre.

— **Tűzi búkkfa** vasuti kocsinként vagy ölenként megrendelhető a csikszeredai központi takarékpénztárnál

— **Megerkeztek** az izraeliták ünnepeire az ujevi üdvözöl levelezőlapok. Kaphatók Szvoboda József könyv- és papírkereskedésben Csikszeredában.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Községi faiskola kezelők és a gazdaközönység figyelmébe.

Földmívelési miniszter ur az állami faiskolák (s így a csikszeredai áll. földmives iskola faiskolája) csemete készletének értékesítésére vonatkozólag 1905. év március hó 29-ről 62.763 szám alatt kelt rendeletével a következő intézkedéseket tette.

1. Az állami faiskolákban általánosságban termelni szokott gazdasági célokra szolgáló oltványok gyökere dugványok és vadgyümölcsfa magcsemetek árait további intézkedésig a következőkben állapította meg:

- a) első osztályu alma, körte, sziva és meggy oltványok darabonkint 60 fillér,
- b) ugyanezen gyümölcsfajtákból másodosztályu oltványok darabja 30 fillér,
- c) 1—2 évig iskolázott rizbke és egres dugványok darabonkint 10 fillér,
- d) Oltó vesszők és szemzőhajtások darabonkint 4 fillér,
- e) egy éves vadalma magági csemetek 1000 darabonkint 19 korona,
- f) 2—3 éves vadalma iskolázott magcsemete 1000 drb. 15 korona,
- g) 1 éves vadkörte magági csemetek 1000 drb. 12 korona,
- h) 2—3 éves vadkörte, iskolázott magcsemete 1000 drb. 18 korona,
- i) 1 éves Myrabolána, besztercei vagy dáránci szilva magcsemete 1000 drb. 12 kor.,
- j) 1 éves Szt Julien szilva magcsemete 1000 drb. 20 korona,
- k) 1 éves vadmeggy magcsemete 1000 drb. 18 korona,
- l) 1 éves sajmeggy magcsemete 1000 drb. 18 korona,
- m) törpe fák 1 évesek drb. 20 fill., Törpefák 2—3 évesek drb. 60 fill.,
- n) minden egyéb gazdasági vagy díszfajmete (vagy gyökere dugvány) 2—3 éves korig 1000 drb. 30 korona,

o) Gazdasági és díszfák I. osztálynak darabonkint 30 fill. II. osztályu 20 fill.

2. Faiskola kezelők felhatalmaztatnak, hogy készletüknek az illető év ószére a miniszterium által ki nem utalványozott, vagy jövő év tavaszára le nem kötött részét a fenti teljes árak mellett az ósi ültetésre külön felhatalmazás nélkül is eladhassák és azokat kellő biztosíték mellett a következő év tavaszára előjegyezhessek. Ilyen előjegyzéseket a kezelők azonban csak december hó 15 ig fogadhatnak el, mely idő után oltványok kiadása már csak külön oltvány vagy külön felhatalmazás alapján történhetik.

Egy-egy megrendelő részéről 1000 drb. oltványon felüli terjedő megrendelés csakis előzetesen kikért jóváhagyás ósetév fogadható el

Iskolázásra alkalmas vadgyümölcsfa magcsemeteket a faiskolakezelők csakis utalványrendelet, vagy külön meghatalmazás alapján értékesíthetnek, saját hatáskörükben tehát ilyeneket kiadniok nem szabad.

A gyümölcsfaiskolák termékei kedvezményes áron csakis utalványrendelet vagy külön meghatalmazás alapján adhatók ki a kedvezők által.

4. Gyümölcsfa oltványoknak, vadgyümölcsfa csemeteknek, továbbá szemzőhajtásoknak és oltóvesszőknek kedvezményes áron való kiosztása rendszerint kellően felszerelt és szabályszerű bélyeggel ellátott kérvényekre történik, mely kérvények a m. kir. földmívelési miniszteriumra címezve vagy közvetlenül nyújtandók be, vagy pedig a faiskola kezelő állami intézetek útján terjeszthetők fel.

Bármily feltételek mellett adatnak ki az oltványok, oltóvesszők vagy szemzőhajtások, a csomagolási és szállítási költségeket kérelmező köteles fizetni.

4. Az évenként közzétett árjegyzéki árak mellett a rendelkezésre álló készlet erejéig oltványokat, magcsemeteket, továbbá szemzőhajtásokat és oltóvesszőket kaphat az állami faiskoláktól mindenki.

Az árjegyzéki árakkal szemben indokolt kérelmek esetén megfelelő kikerekítéssel, mely oltványok darabonkinti áránál mindig lefelé a tízes számig, a csemetek 1000 darabonkinti áránál pedig egész koronára törteók a következő kedvezmények helyeztetnek kiállításba.

1. Lelkészeknek, községi jegyzőknek, módosabb kisgazdáknak saját céljakra 33%.

2. Községi tanítóknak és szegénysorsu kisgazdáknak 50%.

3. Községi faiskoláknak: anyafákul ültetendő oltványok után 75%. Vadcsemetek után 100%.

Oltóvesszők és szemzőhajtások után továbbra is darabonkint 1 fill. szedési díj fizetendő.

4. Állami és törvényhatósági tisztviselőknak, aliszteknek és szolgáknak: a) kinestári tulajdont képező területek beültetésére 100%.

b) saját tulajdonukat képező területek beültetésére 50%.

Kertész István,
áll. kertész-tanító.

Sz. 726--1906. mj.

Pályázati hirdetemény.

A Csikvármegye magánjavi terhére rendszeresített gyergyó-tölgyesi erdőszolgái állás üresedésben lévén, annak betöltése céljából pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen évi 300 koronával javadalmazott állást elnyerni óhajtják, pályázati kérvényüket hozzám folyó évi szeptember hó 20-ig adják be, mert a később érkezőket nem fogom figyelembe venni.

Pályázótól fedhetlen előélet, irni olvasni tudás kívántatik meg.

Csikvármegye magánjainak igazgatósága.

Csikszereda, 1906. szept. 6-án.

Dr. Csikky József,
igazgató.

Van szerencsém tudomására hozni Csikvármegye lakosságának, hogy Csikszeredában saját lakásomon

ügyvédi irodát

nyitottam. A jogkereső közönségnek készséggel szolgálatára állok.

Csikszereda, 1906. szept. 4-én.

Becze Antal,
nyug. alispán.

Kantinbérlet.

A csobányosi két keretes gőzfűrésznél egy

kantin kiadó,

melyben körülbelül nyolcvan állandó munkás élelmezik. Értekezni lehet Grossman Ödönnél Csikszentgyörgyön.

Thomas salak liszt

Osillag védjegyű.



11-20

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas mátrágya,

minden kalászos, kapás és takarmánynövény (lóhere, lucerna etc.) részére, valamint szőlő, gyümölcsfa, kerti vetemény és ugar trágyázására is.

Sziveskedjék a védjegyre, ólomzárra és tartalomjelzésére ügyelni.

KALMÁR VILMOS,
Budapest, VI., Teréz-körút 3.

a Thomasfoszfathfabriken G. m. b. H., Berlin, vezérképviselője a magyar korona országainak területén.

Sz. 1030-906. m.j.

Hirdetmény.

Felhívom mindazokat, kik a csikvármegyei polgári leányiskola részére folyó évben szükséges 100 négyszögméter szárazbukküzifának a leányiskola udvarára való beszállítását elvállalni hajlandók, hogy ajánlataikat Csikvármegye magánjavainak igazgatóságához címezve folyó évi szeptember hó 24-ik napjának délelőtt 10 órájáig adják be.

Ajánlat tehető 10 négyszögméter, sőt kisebb mennyiségre is s abban a követelt ár betűkkel és számokkal is kiteendő.

A szállítási határidő kezdődik folyó év október hó 1-én és tart 1906. december hó 31-éig.

Csikvármegye magánjavainak igazgatósága.

Csikszereda, 1906. szept. 11-én.

Dr. Csiky József,
igazgató.

Magyar Általános Hitelbank

brassói fiókja

alaptőke: 44.000.000, tartalékalap: 20.000.000

elvállalja mindennemű tőzsdei műveletek keresztülvitelét, váltók és szelvények bevételezését, értékpapírok őrzését, előlegeket nyújt értékpapírokra, kiállít hitelleveleket és csekket a bel- és külföld összes piacaira és elfogad betéteket kamatoztatásra.

Sz. 1305-906. k.j.

Faarverési hirdetmény.

A csikszentmártoni közbirtokosság nevében alólirottak ezennel közhírré teszik, hogy a birtokosság tulajdonát képező II. havasrész „Vaszokpatak” erdőrészében a m. kir. földmivelésügyi-miniszter urnak 76049-905. számú reni delevelével megadott engedély alapján 18240 k. holdon meghecsült 37448 m² gömbölyű lucfenyő haszonfa és 431 m² gömbölyű bükk haszonfa 187460 korona, azaz Egyszáznyolcvanhétezer-négyszázhatvan korona kikiáltási árban 1906. évi október hó 6-án délelőtt 10 órakor a község házánál megtartandó zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Árverezők az árverés megkezdése előtt az árverezést vezető elnök kezéhez a kikiáltási ár 10 (tiz) százalékát bánatpénzképpen kötelesek letenni és az egy (1) koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a megajánlott összeg tiz (10) százalékának megfelelő készpénz, v. óvadékképes értékpapírral látandók el és abban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti. Utóajánlatok nem fogadtnak el, valamint az erdő fatömege becsértéken alól eladatni nem fog.

Az árverési feltételek és a becslésre vonatkozó közelebbi adatok a a körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csikszentmárton, 1906. aug. 24.

Darvas Gábor s. k., Albert Mihály s. k.,
kbró, birt. elnök.

Éltes Mózes s. k.,
körjegyző.

KÁSZONJAKABFALVI

„Szent László forrás“

CSIKMEGYÉBEN.

Égvényes, földes, vasas, szénasavas gyógyviz.

Tartalmaz egy liter vízben az országos m. kir. kémiai intézet és vegyészeti állomás elemzése szerint:

Kénsavas kaliumból	0,0283	grammot
Chlor kaliumból	0,0239	"
Chlor natriumból	0,0114	"
Ketted szénasavas natriumból	2,1760	"
Ketted szénasavas mészből	1,6517	"
Ketted szénasavas vasléccsből	0,0406	"
Timföldből	0,0086	"
Kovaszából	0,0790	"
Jódból	nyomokat	"
Szilárd alkotó részek összege	4,0175	gramm
Szabad szénasav tartalma	1,7884	"
Fajsúlyja 15° C-nál	1,004	"

Mérték adó orvosi vélemények szerint a „Szent László forrás” vize szerencsés összetételénél, nevezetesen szénasavas égvényes és földes sokban való gazdagságánál fogva kiváló jó hatáson a légző, emésztő és húgyelválasztó utak és szervek, mindennemű haratos bántalmak ellen.

Vas és jódtartalma miatt kiváló előnyvel használható bármiféle eredetű vérszegénység ellen és alkoti, valamint fellődési gyengeségeknél.

Gazdag szénasavtartalma egyrészt a szilárd alkotó oldhatóságot, a víz tartósságát, összetételének állandóságát, másrészt ható anyagainak a szervezet által való feldolgozhatóságát biztosítja.

Tiszán, borral vagy gyümölcslével a „Szent László forrás” vize kellemes üdítő ital, amelynek élvezete bármikor, de kóros csiráktól való mentessége folytán, különösen járványos időben felelté ajánlatos.

Kapható a „Szent László forrás” vize kezelőegységénél:

Csutak Albert és Buzás Jakabnál Kászonjakabfalva.

U. p. Kászonjafalu; vasúti állomás: Csikszentmárton és Kézdivásárhely.

T. c.

8-6

Van szerencsénk ezennel tudatni, hogy a brassói piacon, egyik üzleti helyiségünkben a legújabb módszer szerint

motor-üzemre

kávé nagy pörköldét

rendeztük be.

Miután utóbbi időben a pörkölt kávé fogyasztása erdélyben is emelkedett és a tisztelt közönség a pörkölt-kávé fogyasztásával járó takarékoságot és kellemességét elismerte, ezen új üzletággal való foglalkozásra határoztuk el magunkat. Nagy bevásárlások, a legjellemzőbb fajták kiválasztásával és a leggondosabb eljárás a pörkölésnél azon helyzetbe juttatuk, hogy mindenkor versenyképesek lehetünk, miért is nagybecsű pártfogását és próbarendelményét kérjük. Immár azon helyzetben vagyunk, naponta frissen pörkölt kávét kifogástalan minőségben a legkülönfélébb fajtákban és mérsékelt árak mellett kiszolgáltatni. Árjegyzékkel és mintával szívesen szolgálunk és kívánatra bérmentve megküldjük.

Kiváló tisztelettel **HESSHAIMER J. L. és A.** főzész- és gyarmat-áru-kereskedés Alapítattott 1843. „A fehér oroszlanhoz” Brassóban.

CSIK-SZEREDA VÁROS ÉS VIDÉKE

szegefogyasztó közönsége becses tudomására van szerencsém hozni, hogy a legnagyobb szakavatósággal berendezett

CSIKSZÖGÖDI

SZESZGYÁR

üzeme megkezdődött és az igen tisztelt szezevásárló közönség rendelkezésére állván, nagybecsű rendeléseit készséggel eszközölöm.

Melyek után vagyok a n. é. közönség kész szolgálja

ZIMMERMANN ADOLF.

92-52

Értesítés!

Van szerencsém a m. tisztelt közönség becses figyelmét felhívni, miszerint könyv-, papír-, iró-, rajz- és hangszerkereskedésben mindig raktáron tartok különféle újdonságokat, valamint a legիրve-sebb bel- és külföldi írók műveit, szak- és folyóiratokat, füzeteket, költeményeket, regényeket- és monológokat, ami raktáron nincs is, hat nap alatt szállítok kiadású árban.

REGÉNYI

kiadása fizet-

tekben

diszes

és egy

szerű

kötés

ben és

szolid-

árakba

Könyvnyomdai üzletemben

társadalmi, kereskedelmi és ipari célokra szükséges nyom-

tatványokat, valamint nagyobb terjedelmű műveket, folyó-

iratokat, lapokat, árjegyzé-

ket stb. a legdisszasabb ki-

vitelben nemcsak széles és

hibátlan módon, hanem a

lehető legjutányosab árban

Nyomatvány-

raktáromon folyton kész-

letben tartok közigazga-

tási, közéleti, egy-

házi, iskolai, kör-

közéleti jegyzői,

ügyvédi és magán

nyomatványokat

a legjobb papírra

nyomatva iver-

ként és bekötve.

Kész postakönyv.

Figyelem!

Hirdetések közlésére leg-alkalmasabb a vidéki szeszes lapok között legel-terjedtebb

CSIKI LAPOK

politikai, társadalmi hetilap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K.
Fél évre 4 K.
Negyedévre 2 K.
Egyes szám ára 20 fillér.

MEG-HIVÓK

Eljegyzési, Esküvői Bál

ÉRTESÍTÉSEK AZONNA

Ugyisintén b. figyel-

ségek örvendő saját

„ÓRANGYAL” és

eziniú inakönyvemet

A n. é. közönség b

Szvododa József